

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Захарова Н.Ю., к.е.н., доцент, Гришко Р.С., студентка 2 курсу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь

У сучасних умовах господарювання підвищеної актуальності набувають питання забезпечення фінансової безпеки підприємств. Це пов'язано з нестабільними умовами здійснення господарської діяльності і, як наслідок, підвищеним рівнем фінансового ризику. Тому важливою передумовою успішного розвитку будь-якого підприємства є своєчасне визначення зовнішніх та внутрішніх загроз та нейтралізація, уникнення або зниження інтенсивності їх дії на фінансово-господарську діяльність підприємства. Це можливо лише на основі здійснення достовірної, своєчасної і всебічної оцінки рівня фінансової безпеки підприємства.

У науковій літературі існує багато підходів як до визначення поняття фінансової безпеки підприємства, так і до оцінювання її рівня. Науковцями пропонуються методи індикаторної оцінки, інтегральні методи та інші.

До методів індикаторної оцінки фінансової безпеки підприємства можна віднести:

- порівняльний метод оцінки фінансової безпеки підприємства полягає в тому, що рівень фінансової безпеки визначається на основі порівняння показників з нормативними значеннями, результатами підприємств-конкурентів, середньогалузевими значеннями тощо (О.Ю. Амосов, І.О. Бланк, Г.О. Портнова) [1, 2, 7];

- метод оцінки фінансової безпеки підприємства за критерієм мінімізації сукупного збитку, який наноситься безпеці, ґрунтується на встановленні граничного рівня фінансової безпеки підприємства (К.С. Горячева, О.Ю. Литовченко) [3, 8];

- метод оцінки фінансової безпеки підприємства за критерієм достатності обігових коштів для здійснення господарської діяльності, що здійснюється на основі порівняння розміру запасів та витрат із джерелами їх фінансування. (С.М. Ілляшенко) [6];

- метод оцінки фінансової безпеки підприємства за критерієм його вартості полягає в оцінці можливостей нарощувати капіталізацію підприємства та збільшувати його ринкову вартість (І.В. Журавльова) [5].

Методи інтегральної оцінки фінансової безпеки підприємства включають:

- ресурсно-функціональний метод оцінки фінансової безпеки підприємства полягає в тому, що визначення її рівня відбувається на основі оцінки ступеня використання фінансових ресурсів підприємства за кожним функціональним складником, після чого на основі розрахованих у ході такого аналізу показників шляхом експертної оцінки визначається інтегральний показник (О.Ю. Амосов, К.С. Горячева, І.В. Журавльова, О.Ю. Литовченко) [1, 3, 5, 8];

- програмно-цільовий метод оцінки фінансової безпеки підприємства ґрунтується на інтегруванні сукупності показників, що її визначають. При цьому використовується кілька рівнів інтеграції показників і такі методи їх аналізу, як кластерний та багатовимірний аналіз. (О.Ю. Амосов, І.В. Журавльова) [1, 5];

- скоринговий метод оцінки (метод балів або ранговий метод) фінансової безпеки підприємства за показниками фінансового стану з використанням кластерного і багатовимірного аналізу. (І.В. Журавльова, О.Ю. Литовченко, Г.О. Портнова, В.М. Антоненко) [7, 8].

Окремо можна виділити підхід до оцінки фінансової безпеки підприємства на основі дослідження його грошових потоків, а саме чистого грошового потоку за операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю (В.А. Гросул, О.В. Антонова) [4].

Досить поширеним є підхід до оцінки фінансової безпеки підприємства на основі визначення вірогідності банкрутства. При цьому пропонуються до використання як вітчизняні, так і західні моделі, а саме: модель Альтмана, модель Ліса, методи Депаляна, Таффлера, Спрингейта, О. Терещенка, Г. Савицької тощо.

Підсумовуючи вищенаведене, слід зазначити, що забезпечення фінансової безпеки підприємства залежить від обґрунтованого використання методичних підходів до оцінки її рівня в залежності від цілей, факторів ризику, пріоритетів розвитку фінансово-господарської діяльності підприємства. Результати оцінки фінансової безпеки підприємства є основою прийняття управлінських рішень стосовно різних об'єктів фінансового менеджменту, формування фінансової стратегії та поточних планів підприємства.

Список використаних джерел

1. Амосов О.Ю. Формування системи оцінки фінансової безпеки підприємства / О.Ю. Амосов // Економіка підприємства.- 2012.- № 1. -С. 8–13.
2. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, Эльга, 2006. – 776 с.
3. Горячева К.С. Финансовая безопасность предприятия. Суть и место в системе экономической безопасности / К.С. Горячева // Экономист. – 2007. – № 8. – С. 65–67.
4. Гросул В.А., Антонова О.В. Оцінка фінансової безпеки підприємств роздрібної торгівлі : монографія / В.А. Гросул, О.В. Антонова. – Х.: ХДУХТ, 2015. – 249 с.
5. Журавльова І.В., Лелюк С.В. Морфологічний аналіз фінансової безпеки суб'єкта підприємництва/ І.В. Журавльова, С.В. Лелюк // Вісник НТУ «ХП». - 2013. - № 49(1022). - С. 51–60.
6. Ілляшенко С.Н. Складові економічної безпеки підприємства та підходи до їх оцінки/ С.Н. Ілляшенко// Актуальні проблеми економіки. - 2013.- № 3 (21). - С. 12-19
7. Портнова Г.О. Фінансова безпека підприємств: сучасні погляди щодо сутності та оцінки / Г.О. Портнова, В.М. Антоненко // Збірник наукових

праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. – № 1. – С. 345–355.

8. Фінансова безпека підприємства : [навчальний посібник] / Т.Б. Кузенко, Л.С. Мартюшева, О.В. Грачов, О.Ю. Литовченко. – Харків : ХНЕУ, 2010. – 304 с.